

УДК 614.8:631.3

ДОСЛІДЖЕННЯ ОКРЕМИХ РИЗИКІВ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я ТА БЕЗПЕКИ ПРАЦІВНИКІВ ПРИ ВПРОВАДЖЕННІ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ НА ОСНОВІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Є. І. МАРЧИШИНА, доцент, канд. с.г. наук,

А. С. ІВЧЕНКО, здобувач вищої освіти

Національний університет біоресурсів і природокористування України

E-mail: marchyshyev@gmail.com

Управління персоналом на основі штучного інтелекту (УПШІ) - це система, яка збирає в реальному часі дані про працівників, їх роботу, робочий простір і цифрові інструменти, які вони використовують під час праці. Ці дані подаються в модель на основі штучного інтелекту (ШІ), яка приймає автоматичні рішення з питань управління персоналом. Управління персоналом на основі ШІ може надати потенційні можливості для покращення безпеки та гігієни праці (БГП) працівників, наприклад, надаючи інструменти для кращого моніторингу небезпек і психічного здоров'я працівників, покращуючи залученість працівників та задоволеність роботою, допомагаючи розробляти та впроваджувати заходи безпеки, навчання тощо.

Проте ця система створює не тільки можливості, але й ризики та виклики для безпеки та здоров'я персоналу, включаючи втрату працівниками контролю над своєю роботою, підвищення інтенсивності роботи, зниження соціальної підтримки з боку керівників, індивідуалізацію та дегуманізацію працівників, створення нездорового конкурентного середовища, відсутність прозорості, недовіру тощо. Ці ризики, у свою чергу, можуть призвести до численних негативних наслідків для фізичного та психосоціального благополуччя працівників, таких як розлади опорно-рухового апарату, серцево-судинні порушення, втома, стрес, занепокоєння та виснаження.

Одним з ризиків для здоров'я та безпеки працівників є інтенсифікація праці. Щоб підвищити продуктивність, роботодавець може запровадити систему управління на основі ШІ, спрямовану на роботу з високою швидкістю без міні-перерв, зменшення часу на певні виробничі операції. Типовий приклад інтенсифікації роботи завдяки ШІ можна знайти при роботах на складах: щоб прискорити роботу, ШІ використовують для відстеження часу виконання замовлень, а також рухів працівників, помилок і перерв, щоб усунути «непотрібний» час відставання.

Ще одним з ризиків є втрата контролю над роботою та самостійності працівників. Деякі системи УПШІ можуть взяти на себе контроль за роботою персоналу (наприклад, за змістом, темпом, розкладом) і мало що буде залишено для вирішення власне працівником. Більшість алгоритмічних систем і систем на основі ШІ диктують працівникові, як виконувати роботу чи завдання, і це може призвести до втрати контролю над його роботою, до стресу, а також до

зниження продуктивності та збільшення кількості днів непрацездатності. Робота з «високим навантаженням», де працівникам пред'являють високі вимоги і водночас вони дуже мало контролюють те, що роблять, - має найбільший негативний вплив на психічне здоров'я. Високі вимоги та низький контроль перешкоджають здатності працівника вибрати метод і часові рамки для виконання роботи, але потребують великої кількості когнітивних ресурсів, що може призвести до психосоціального погіршення здоров'я.

Активне використання систем УПШІ, наприклад, через надмірне керівництво працівниками, оцінювання чи дисципліну, також може призвести до дегуманізації працівників і, у довгостроковій перспективі, змусити їх поводитись як машини, що може призвести до зниження когнітивних та інтелектуальних здібностей, зниження творчого мислення, втрати автономії, нестачі незалежності мислення тощо. Варто зазначити, що системи УПШІ можуть призвести до дегуманізації працівників, оскільки вони можуть стати залежними від системи попередження, створеної ШІ та можливо, втратять власну здатність розпізнавати небезпеки, коли щось піде не так. У свою чергу, це може призвести до погіршення здоров'я або нещасних випадків на роботі.

Використання систем УПШІ також може призвести до дискримінації працівників, оскільки інтрузивний моніторинг може передбачати збір конфіденційних даних, які, у свою чергу, можуть використовуватися для прийняття автоматичних рішень щодо працівника. Це може призвести до надання переваги певним працівникам і дискримінації інших, наприклад, за статтю, віком, гендерною ідентичністю на етапах найму чи оцінювання або просування працівників.

УПШІ може змусити працівників працювати швидше за допомогою постійного моніторингу, включаючи контроль дій, які вони виконують, і їхньої продуктивності. Коли працівники знають, що за ними постійно спостерігають і оцінюють їхню роботу, вони можуть відмовлятися від перерв, коли це необхідно, і нехтувати соціальними взаємодіями, щоб наздогнати графік. Системи, які створюють повний огляд ефективності роботи, який бачать колеги, також можуть призвести до нездорового конкурентного середовища між колегами. У свою чергу, такий тиск може призвести до занепокоєння та низької самооцінки працівників.

УПШІ слід розробляти, впроваджувати та керувати надійним, прозорим, та зрозумілим способом, гарантуючи консультації працівників, участь та рівний доступ до інформації. Системи УПШІ на робочому місці можуть надати потенційні можливості для покращення БГП, оскільки їх можна використовувати для покращення моніторингу небезпек на робочих місцях, що представляє важливий шанс покращити здоров'я, безпеку та добробут працівників.

Список використаних джерел

ойналович О.В., Марчишина Є.І. Білько Т.О. Охорона праці у сільському господарстві: підручник. К. Центр учбової літератури. 2017. 691 с.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ МЕХАНІКИ ТА АВТОМАТИКИ АПВ НААН
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

***ЗБІРНИК
ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ***

***XII Міжнародної науково-технічної конференції з нагоди
118-ї річниці від дня народження
доктора технічних наук, професора,
віцепрезидента УАСГН
КРАМАРОВА
Володимира Савовича
(1906-1987)***

«КРАМАРОВСЬКІ ЧИТАННЯ»

***20-21 лютого 2025 року
м. Київ***

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
NATIONAL UNIVERSITY OF LIFE AND ENVIRONMENTAL
SCIENCES OF UKRAINE
INSTITUTE OF MECHANICS AND AUTOMATICS OF
AGROINDUSTRIAL PRODUCTION OF THE NATIONAL
ACADEMY OF AGRARIAN SCIENCES OF UKRAINE STATE
BIOTECHNOLOGICAL UNIVERSITY

PROCEEDINGS

*XII International Scientific and Technical Conference dedicated
to the 118th anniversary of the birth of
Doctor of Technical Sciences, Professor,
Vice President of the UAAS
KRAMAROV
Volodymyr Savovych
(1906-1987)*

«KRAMAROV'S READINGS»

*February 20-21, 2025
Kyiv*

УДК 631.17+62-52-631.3

Збірник тез доповідей XII Міжнародної науково-технічної конференції «Крамаровські читання» з нагоди 118-ї річниці від дня народження доктора технічних наук, професора, віцепрезидента УАСГН Крамарова Володимира Савовича (1906-1987) 20-21 лют. 2025 р., м. Київ / МОН України, Національний університет біоресурсів і природокористування України. К.: Видавничий центр НУБіП України, 2025. 662 с.

Proceedings of the XII International Scientific and Technical Conference dedicated to the 118th anniversary of the birth of Doctor of Technical Sciences, Professor, Vice President of the UAAS Kramarov Volodymyr Savovych (1906–1987), February 20–21, 2025, Kyiv / MES of Ukraine, National University of Life And Environmental Sciences of Ukraine. Kyiv: Publishing center of NULES of Ukraine, 2025. 662 p.

В збірнику представлені тези доповідей науково-педагогічних працівників, наукових співробітників, аспірантів та студентів НУБіП України, провідних вітчизняних і закордонних вищих навчальних закладів та наукових установ, в яких розглядаються завершені етапи розробок.

The Proceedings presents abstracts of reports of scientific and pedagogical workers, research staff, graduate students and students of the NULES of Ukraine, leading domestic and foreign higher educational institutions and scientific institutions, in which completed stages of development are considered.